

2013
19-11-19

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 19 Νοεμβρίου 2019

Προς τους κ.κ. Υπουργούς:
Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Υγείας

Θέμα: Ατμοσφαιρική ρύπανση και δυσσομία στις περιοχές της Δυτικής Θεσσαλονίκης - Επιπτώσεις της στην υγεία των κατοίκων

Το πρόβλημα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της δυσσομίας, που ταλαιπωρεί εδώ και πολλά χρόνια τη Δυτική Θεσσαλονίκη, είναι γνωστό από παλαιότερες ενέργειες κοινοβουλευτικού ελέγχου αλλά και εκδηλώσεις και κινητοποιήσεις διαμαρτυρίας των κατοίκων, χωρίς μέχρι σήμερα να έχει δοθεί πλήρης λύση παρά τις ανακοινώσεις.

Αποτελεί πραγματικό γεγονός, ότι την τελευταία δεκαετία έχει αυξηθεί πολύ η δυσσομία στην περιοχή, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι αλλά και οι επισκέπτες, να μιλούν για ιδιαίτερα έντονες οσμές, που πολλές φορές τροσομοιάζουν αυτές που αντιλαμβάνεται ο άνθρωπος σε διαρροές υγραερίου ή φυσικού αερίου, ενώ άλλες φορές η δυσσομία αναφέρεται ως ενοχλητική μυρωδιά πετρελαϊκής προέλευσης.

Όπως χαρακτηριστικά αποτυπώνεται στο από 1.8.2019 υπόμνημα της Ανεξάρτητης Κίνησης Πολιτών Ευόσμου- Κορδελιού, «Η αναπνοή είναι Δικαίωμα», προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας: «Οι δύσοσμοι ρύποι εισπνέονται από τους κατοίκους των περιοχών του Ελευθερίου Κορδελιού, της Διαλογής, του Ευόσμου, των Διαβατών, της Μενεμένης, των Αμπελοκήπων και σε ακόμα μεγαλύτερη απόσταση. Η οσμή αυτή εγκλωβίζεται μέσα στις κατοικίες, στους κοινόχρηστους χώρους των οικοδομών και προκαλεί, σύμφωνα με τις καταγγελίες των κατοίκων, κάψιμο στη μύτη και το λαιμό, δυσφορία στην αναπνοή, βήχα, τάσεις για εμετό, πονοκέφαλο, ημικρανίες, αύξηση της αρτηριακής πίεσης, απώλεια ύπνου κ.ά. Επιπλέον,

ιατροί της περιοχής μας έχουν διαπιστώσει τα τελευταία χρόνια αύξηση των κρουσμάτων αλλεργίας και άσθματος».

Η αγωνία των κατοίκων για την υγεία τους και την υγεία των παιδιών τους είναι δικαιολογημένη και για το σκοπό αυτό ενημέρωσαν τον Διοικητή της 3ης ΥΠΕ Μακεδονίας για τα προβλήματα υγείας που αντιμετωπίζουν οι περισσότεροι από αυτούς λόγω της μακρόχρονης έκθεσης σε άκρως επικίνδυνους ρύπους. Δηλώνουν δε ότι δεν βρήκαν το ενδιαφέρον που περίμεναν ως προς το αίτημά τους να διενεργηθεί μία επιδημιολογική μελέτη. Η τελευταία τέτοια μελέτη είχε πραγματοποιηθεί το 2003 και τα αποτελέσματα για τα ποσοστά των καρκίνων μεταξύ ανατολικής και δυτικής Θεσσαλονίκης, ήταν τρομακτικά αυξημένα, εις βάρος της δυτικής, η οποία γειτνιάζει με τη βιομηχανική ζώνη.

Παράλληλα, οι κάτοικοι ζητούν να γίνει έρευνα και μετρήσεις για τα PM10 και PM2,5, αλλά και τοξικούς προσροφημένους ρύπους επί αυτών, στα οποία σχετικές έρευνες αποδίδουν ξεκάθαρα πλέον την ευθύνη για την έξαρση των θρομβοεμβολικών νοσημάτων και καρκίνων, και εκπέμπονται στον αέρα απευθείας από διάφορες ανθρωπογενείς π.χ. καύση υδρογονανθράκων, εκπομπές καυσαερίων κλπ.

Τέλος, οι κάτοικοι της Δυτικής Θεσσαλονίκης έχουν επισημάνει εδώ και χρόνια ότι στην περιοχή τους έχουν εγκατασταθεί οι περισσότερες μονάδες που μπορούν να προκαλέσουν τεχνολογικά ατυχήματα μεγάλης έκτασης, δηλαδή εγκαταστάσεις που υπάγονται στις διατάξεις της Οδηγίας SIEVESO III, και είναι δυνατό να θέσουν σε κίνδυνο τη ζωή, την υγεία και την περιουσία των ανθρώπων, να προκαλέσουν καταστροφές στο περιβάλλον, να διαταράξουν την οικολογική ισορροπία, καθώς και να θέσουν σε κίνδυνο την πολιτιστική κληρονομιά.

Προκειμένου να διαπιστωθεί η πηγή της δυσοσμίας, διεξήχθη έρευνα από το Τμήμα Χημείας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, η οποία συγχρηματοδοτήθηκε από Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και τα Ελληνικά Πετρέλαια (ΕΛΠΕ). Η έρευνα, που αφορούσε τον προσδιορισμό μερκαπτανών στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης, διεξήχθη από 29.5.2017 έως 29.5.2019. Τα τελικά συμπεράσματά της δημοσιεύτηκαν τον Μάιο του 2019, και επιβεβαιώθηκε ότι η δυσοσμία οφείλεται, κυρίως στις μερκαπτάνες που εκλύονται από την μονάδα αφυδάτωσης της λάσπης των ΕΛΠΕ, η οποία βρίσκεται πολύ κοντά στον οικισμό του Κορδελιού, και στην ανοικτή μονάδα επεξεργασίας των υγρών απόβλητων του εργοστασίου.

Σημειώνεται επίσης ότι ήδη από τον Φεβρουάριο του 2019, με πρωτοβουλία της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, είχε πραγματοποιηθεί συνάντηση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας Σωκράτη Φάμελλου με τον (τότε) Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο των ΕΛΠΕ, Στάθη Τσοτσόρο, και είχαν συμφωνηθεί συγκεκριμένα μέτρα, όπως:

- Ολοκλήρωση έως τα τέλη Απριλίου 2019 του έργου «Ανάκτηση Απαερίων Πυρσού», κόστους 2,5 Μ€, που θα μηδενίσει και τυχόν διαφυγές υδρογονανθράκων από τον πυρσό.
- Έργα «Αναβάθμισης της Κατεργασίας Υγρών Αποβλήτων» ύψους 6,5 εκατ. ευρώ, για την τήρηση των νέων ορίων υγρών αποβλήτων της ΕΕ, με βάση τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές. Στα έργα συμπεριλαμβάνονται και η κατασκευή νέας κλειστής δεξαμενής εξισορρόπησης και πιθανώς κλειστό σύστημα επεξεργασίας υγρών αποβλήτων κατά ένα μέρος (το οσηρότερο). Με την ολοκλήρωση των έργων, το Α' εξάμηνο 2020, θα επιτυγχανόταν απόλυτη εξάλειψη κάθε πιθανής οσμής από την μονάδα κατεργασίας υγρών αποβλήτων.
- Πρόσθετα συστήματα δέσμευσης υδρογονανθράκων και θειούχων ενώσεων.
- Αύξηση δυναμικότητας συστημάτων αναρρόφησης.
- Χρήση νέων προσθέτων χημικών στις μονάδες απόσμισης.
- Ολοκλήρωση της επεξεργασίας των παλιών σκαμμάτων ελαιωδών το Α' εξάμηνο του 2020
Ενίσχυση των μετρήσεων αερίων ρύπων στα όρια της εγκατάστασης, ιδιαίτερα προς τον οικισμό του Κορδελιού, και να μετεγκατασταθεί η μονάδα επεξεργασίας ελαιώδους λάσπης σε νέα περιοχή της έκτασης του διυλιστηρίου, απομακρυσμένη από τον οικισμό.

Τα ΕΛΠΕ είχαν δεσμευτεί να προβούν σε όλες τις παραπάνω ενέργειες.

Πέραν των παραπάνω δεσμεύσεων των ΕΛΠΕ, πραγματοποιήθηκε επίσης πρόγραμμα ελέγχων των βιομηχανικών εγκαταστάσεων της ευρύτερης περιοχής. Ειδικά σε σχέση με την ELPEDISON ENERGEIAKH A.E., σημειώνεται ότι σύμφωνα με τον όρο 1.1.2. της Α.Π.: 188523/29-02-2012 ΑΕΠΟ, δεν τίθενται οριακές τιμές εκπομπής για τους ατμοσφαιρικούς ρύπους (NOx) για τα διαστήματα εκκίνησης και παύσης του Σταθμού, ωστόσο υπάρχουν όροι (2.4.6 και 2.4.7) που επιβάλλουν στην εταιρεία τη διενέργεια συνεχών μετρήσεων των εκπομπών NOx και ηλεκτρονική καταγραφή των μέσων ωριαίων και ημερήσιων τιμών. Επιπλέον, βάσει της Οδηγίας 75/2010, θα πρέπει να τεθεί και όριο εκπομπών για το CO. Συνολικά η εγκατάσταση έχει συχνές εκκινήσεις και διακοπές, αλλά από τον πρόσφατο έλεγχο διαπιστώθηκε ότι δεν καταχωρεί μετρήσεις NOx για τα διαστήματα startup και shutdown.

Στις περαιτέρω ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν για την παρακολούθηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης της περιοχής, αναφέρεται επίσης η αναβάθμιση του σταθμού του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης του Κορδελιού, με χρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου το 2017, αλλά και του ΕΣΠΑ. Ο σταθμός βρισκόταν εκτός λειτουργίας, για μεγάλα χρονικά διαστήματα, ενώ, μετά την αναβάθμιση του πλέον έχει δυνατότητα να μετράει επιπλέον ρύπους, όπως βενζόλιο και μικροσωματίδια.

Με γνώμονα και τις ανησυχίες των κατοίκων, αναγκοία κρίνεται η χαρτογράφηση των βιομηχανικών εγκαταστάσεων μεγάλων ατυχημάτων

SEVESO (ανώτερης και κατώτερης βαθμίδας), η οποία πρέπει να πραγματοποιηθεί με την μέριμνα του ΥΠΕΝ και της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Στην ΚΥΑ 172058/11.2.2016 (ΦΕΚ 354 Β'/2016), καθορίζονται τα βασικά εργαλεία διαχείρισης της επικινδυνότητας των εγκαταστάσεων SEVESO, η σύνταξη ειδικών σχεδίων Αντιμετώπισης Ατυχημάτων μεγάλης έκτασης σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της καθώς και οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των φορέων στα πλαίσια της διαμόρφωσης πολιτικών χρήσης γης ή άλλων σχετικών πολιτικών και των διαδικασιών εφαρμογής τους. Η χαρτογράφηση αυτή κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική, καθώς υπάρχει δημοσιοποίηση της πρόθεσης για εγκατάσταση νέας μονάδας ηλεκτροπαραγωγής από φυσικό αέριο, δίπλα στην υφιστάμενη και διπλάσιας ισχύος 826 MW, η οποία, από όσο γνωρίζουμε, δεν έχει ακόμη αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά.

Κατόπιν των παραπάνω ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί κατά τον λόγο αρμοδιότητάς τους

- Σε ποιο σημείο βρίσκεται η υλοποίηση του προγράμματος έργων στα Ελληνικά Πετρέλαια, που αναφέρεται άνωθεν, και σε ποιες ενέργειες προτίθενται να προβούν ώστε να εφαρμοστούν όλα τα έργα μείωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των ΕΛΠΕ, που η προηγούμενη κυβέρνηση είχε συμφωνήσει;
- Θα προβεί το ΥΠΕΝ σε Τροποποίηση της ΑΕΠΟ των ΕΛΠΕ ώστε να συμπεριληφθούν τα ανωτέρω έργα σε αυτήν, καθώς και η υποχρέωση δημοσιοποίησης των μετρήσεων ρύπων που εκπέμπονται επί 24ώρου βάσεως από τις καμινάδες όσο των μετρήσεων από σταθμό που θα υποχρεωθούν να εγκαταστήσουν στο ανατολικό όριο της εγκατάστασής τους, που συνορεύει με την κατοικημένη περιοχή της Δημοτικής Κοινότητας Κορδελιού;
- Θα προβεί το ΥΠΕΝ σε Τροποποίηση της ΑΕΠΟ της ELPEDISON ENERGEIAKH A.E ώστε να τεθούν οριακές τιμές εκπομπής για τους ατμοσφαιρικούς ρύπους (NOx) για τα διαστήματα εκκίνησης και παύσης του Σταθμού καθώς και επιπλέον όρο εκπομπών για το CO.
- Τι μέτρα προτίθενται να λάβουν ώστε να διενεργηθεί μελέτη για άμεση καταγραφή και αντιμετώπιση των περιστατικών που σχετίζονται με την αέρια ρύπανση και επιδημιολογική έρευνα, η οποία θα αναδείξει το μέγεθος του προβλήματος σε βάθος χρόνου για την συνολική ρύπανση της περιοχής καθώς και την αναγκαιότητα να δημιουργηθούν υπηρεσίες υγείας ειδικού σκοπού σε κάθε Δήμο της Δυτικής Θεσσαλονίκης, λαμβάνοντας υπόψη η προηγούμενη πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΝ είχε ήδη δώσει σχετική εντολή προετοιμασίας αντίστοιχης έρευνας στην πρόεδρο του Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ).
- Τι μέτρα πρόκειται να ληφθούν ώστε να πραγματοποιηθούν άμεσα: νέο πρόγραμμα μετρήσεων μικροσωματιδίων, νέο πρόγραμμα μέτρησης και προσδιορισμού επικίνδυνων και δύσοσμων ουσίων αλλά και η ουσιαστική, περαιτέρω, πύκνωση του δικτύου παρακολούθησης της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα;

- Τι μέτρα πρόκειται να ληφθούν ώστε να πραγματοποιούνται συχνότεροι έλεγχοι, τακτικοί και έκτακτοι, από εξειδικευμένους ελεγκτές και τα αποτελέσματά τους να δημοσιεύονται υποχρεωτικά στη σελίδα του υπουργείου σε εύλογο χρονικό διάστημα.
- Θα προβεί το ΥΠΕΝ στις απαιτούμενες ενέργειες ώστε να εφαρμοστούν άμεσα και πλήρως όλες οι διαδικασίες που προβλέπει η κοινοτική οδηγία 82/501/ΕΚ, γνωστότερη ως Οδηγία Seveso, όπως έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο η τρίτη κατά σειρά αναθεώρησή της με την ΚΥΑ 172058/2016 όπως μελέτες ασφαλείας, ασκήσεις ετοιμότητας, σύνταξη ειδικών σχεδίων Αντιμετώπισης Βιομηχανικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης, χαρτογράφηση των βιομηχανικών εγκαταστάσεων SEVESO (ανώτερης και κατώτερης βιαιθμίδας) όπως και καθορισμό πολιτικής χρήσεων γης για νέες τέτοιες μονάδες στην περιοχή;
- Με βάση όλα τα παραπάνω υπάρχει περιθώριο να χωροθετηθεί και άλλη μονάδα υψηλής όχλησης και επικινδυνότητας, πριν λυθούν τα ουσιαστικά μεγάλα προβλήματα αέριας ρύπανσης που ταλαιπωρούν αδικαιολόγητα την τοπική κοινωνία της Δυτικής Θεσσαλονίκης;

Ο ερωτώντες Βουλευτές

Γιαννούλης Χρήστος

Φάμελλος Σωκράτης

Αυγέρη Θεοδώρα (Δώρα)

Αυλωνίτης Αλέξανδρος-Χρήστος

Βαρδάκης Σωκράτης

Βασιλικός Βασίλειος (Βασίλης)

Βέττα Καλλιόπη

Καφαντάρη Χαρούλα (Χαρά)

Μάλαμα Κυριακή

Μάρκου Κωνσταντίνος

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Νοτοπούλου Αικατερίνη (Κατερίνα)

Ξανθός Ανδρέας

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

Σκουρλέτης Παναγιώτης (Πάνος)

Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος (Αλέκος)

Τσίπρας Γεώργιος

Χρηστίδου Ραλλία